

Европейска Схема за Търговия с Емисии

През Януари 2005 г. стартира Европейската Схема за Търговия с Емисии (ЕСТЕ), като най-голямото в света международно икономическо начинание за търговия на квоти на парникови газове. Схемата е иницирана на база на Директива 2003/87/ЕС, която влезе в сила на 25 Октомври 2003 г.

Квотите, търгувани в ЕСТЕ, се съхраняват в електронни регистри, администрирани от всяка страна на Европейския Съюз. Всички тези регистри са координирани от централен европейски администратор, който чрез Независим Електронен Регистър проверява за коректността на всяка транзакция. По този начин регистрационната система следи собствеността на квотите по същия начин, по който банковата система следи собствеността на банковите сметки и превода на пари в тях.

ЕСТЕ е базирана на идеята, че чрез създаване на цена за квоти на въглеродния двуокис, чрез така наречената система „cap-and-trade” и чрез създаване на ликвиден пазар за търговия на тези квоти, ще бъде създаден най-ефективен начин, Европейският Съюз да покрие своите задължения към Протокола от Киото и да премине към ниско карбонова икономика за в бъдеще.

Приложение на Схемата

Докато търговията на емисии има потенциала да покрие много от икономиката, както и всички парникови газове, определени от Протокола от Киото (СО₂, метан, диазотен оксид, перуфлуорхлориди и сулфурхексафлуриди), то дейността на ЕСТЕ е ограничена до търгуването на квоти на СО₂.

Следователно, по време на първия период от 2005 г. до 2007 г. и втория период от 2008 г. до 2012 г., ЕСТЕ включва само СО₂, чиито източници са големи емитанти, като електро- и топло- производствени инсталации, както и различни индустриални сектори, като: горивни инсталации, рафинерии, пещи, стоманопреработване, добив на цимент, стъкло, хартия, керамика и др.

Дори при това ограничение на източници на СО₂ съществуват повече от 12,000 инсталации във всичките 27 страни членки, което отговаря на около 45 % от общото количество на емисии на СО₂ отделяни на територията на Европейския Съюз или на около 30 % от всичките емисии на парникови газове.

От 1 януари 2007 година с присъединяването си към ЕС, България приема да прилага Директива 2003/87/ЕС, въвеждаща Европейска схема за търговия с квоти на емисии от парникови газове. Схемата за търговия с емисии е основният инструмент на ЕС за изпълнение на задълженията на Общността по Протокола от Киото към Рамковата Конвенция на ООН по изменение на климата.

В Националният план за разпределение на квотите за търговия с емисии на парникови газове за участие на България в Европейската схема за търговия са включени 132 инсталации и близо 42 млн тона вредни газове, които следва да се разпределят като квоти в рамките на фаза II за периода 2008-2012г.

Протоколът от Киото въвежда три механизма, които предоставят възможност за гъвкавост при изпълнение на задълженията на страните. Това са: "Съвместно изпълнение", "Чисто развитие" и "Международна търговия с емисии".

Механизъм "Съвместно изпълнение"

България има значителен опит в прилагането на механизма "Съвместно изпълнение" на Протокола от Киото - изградена институционална структура, процедури и критерии, което класира страната като най-привлекателна за инвестиции в проекти "Съвместно изпълнение" (по оценка на Пойнт Карбон - агенция за независими анализи). В резултат на работата на страната ни са подписани единадесет договора за покупка на редуцирани емисии посредством механизма "Съвместно изпълнение".

България в момента има редица съвместни проекти с Холандия, Австрия и др., а преговори се водят непрекъснато за съвместно изпълнение с Дания, Италия и Франция. Само по три проекта с Холандия през 2000 г. България е намалила емисиите си на парникови газове с повече от 7200 тона CO₂e. Срещу това България и Холандия разделиха намалените емисии в съотношение 35% за нас и 65% за холандците.

Механизъм "Международна търговия с емисии"

В момента българското правителство проучва възможностите за разпределение на приходите от международна търговия с емисии за въвеждане на Схема за зелени инвестиции в страната. Механизмът позволява държави, които са изпълнили своите задължения по Протокола и имат свободни количества емисии, да ги продадат на държави, които имат високи задължения за намаляване на емисиите на парникови газове и изпитват затруднения да изпълнят задължението си с мерки в собствените си страни.

Механизъм чисто развитие - CDM (Clean Development Mechanism)

CDM е кооперативен механизъм установен чрез Киото Протокол-а, който има за цел да подпомага развиващите се страни за постигане на устойчиво развитие чрез промотиране на екологични инвестиции от правителствата и частния бизнес на индустриалните страни.

CDM, посочен в Член 12 на Киото Протокол-а, позволява правителствени или частни инвестиции от индустриализираните страни за изпълнение на проекти за намаляване на вредните емисии в развиващите се страни и получаване на кредити под формата на "сертификати за намалени емисии", или сертификати, които могат да бъдат получени

срещу намаляване на емисиите на национално ниво. Чрез CDM се стреми насърчаване на устойчивото развитие в развиващите се страни, което от своя страна води до подпомагане на развитите страни да постигнат поставените пред тях цели за намаляване на концентрацията на вредни емисии в атмосферата.

Системата на търговия с редуции на емисии, както в международен план, така и националната система за покупко-продажба на зелените сертификати у нас и в други държави, е организирана така, че без административна намеса производителите на енергия от ВЕИ се стимулират пряко с парите, които им плащат "глобените замърсители", за да придобият необходимите им сертификати. С измененията на закона за енергетиката през 2006 година вътрешната търговия със зелени сертификати се отлага за след 2010 година, а стимулирането на производството на екологична енергия у нас става чрез значително увеличените преференциални изкупни цени.